

Číslovky

Charakteristika čísloviek

Číslovky sú plnovýznamový, ohybný slovný druh, ktorý určuje počet, poradie a množstvo osôb, zvierat, vecí, javov, miest, duševných stavov. V slovenčine značíme číslovky číslom 4. V slovenčine sa na ne pýtame otázkami Koľko?, Koľké?, Koľký?, Ktorý?, Ktorá?, Ktoré?

Pri niektorých číslovkách sa neurčujú gramatické kategórie a vzor

Delenie čísloviek

A) **Základné:** jeden, dva, tri, štyri, päť, šesť, sedem, osem, deväť, desať....

Pozor: Základné číslovky 21, 31, 41, 51, 61, 71, 81, 91.... sa v množnom čísle (pluráli) neohýbajú.

Príklad: bolo tam dvadsaťjeden žien, vidím dvadsaťjeden žien, bez dvadsaťjeden žien

B) **Rádové:** prvý, druhý, tretí, štvrtý, piaty, šiesty, siedmy, ôsmy, deviaty, desiaty...

Pozor: Radové číslovky sa skloňujú podľa vzoru pekný a cudzí.

C) **Násobné:** jedenkrát, dvakrát, trikrát, štyrikrát, päťkrát, šesťkrát, sedemkrát, osemkrát, deväťkrát, desaťkrát....

D) **Skupinové:** tento druh čísloviek má podobu prídavných mien a prísloviek.

Príklady skupinových čísloviek- jednaký- jednak, mnohoraký- mnohorako

E) **Určité číslovky:** určuje presný počet, množstvo a poradie

Príklady určitých čísloviek: jeden, dva, prvý, druhý, jedenkrát, dvakrát, jednaký, dvojaký

F) **Neurčite číslovky-** neurčujú presný počet, množstvo a poradie

Príklady neurčitých čísloviek: málo, veľa, mnohoraký, mnoho

Gramatické kategórie čísloviek:

1. **Pád-** Nominatív (Kto?, Čo?), Genitív (Koho?, Čoho?), Datív (Komu?, Čomu?), Akuzatív (Koho?, Čo?), Lokál (Kom?, Čom), Inštrumentál (Kým?, Čím)
2. **Vzor:** Medzi vzory čísloviek patria jeden, dva, tri, štyri, päť, mesto, stroj, pekný, cudzí, žena
3. **Číslo:** Medzi čísla čísloviek patria jednotné číslo (singulár) a množné číslo (plurál)
4. **Rod:** Medzi rody čísloviek patria mužský, ženský a stredný rod.

Charakteristické črty skloňovacích vzorov čísloviek

1. **Skloňovanie podľa vzorov jeden, dva, tri, štyri-** Podľa vzorov jeden, dva, tri, štyri sa skloňujú číslovky jeden, dva, tri a štyri.
2. **Skloňovanie podľa vzoru päť-** Podľa vzoru päť sa skloňujú všetky základné číslovky
3. **Skloňovanie podľa vzoru mesto-** Podľa vzoru mesto sa skloňujú všetky číslo zakončené v nominatíve singuláru na o, napr. sto, jedno
4. **Skloňovanie podľa vzoru stroj-** Podľa vzoru stroj sa skloňujú všetky číslovky zakončené v nominatíve singuláru na mäkkú spoluhlásku. Takou číslovkou je tisíc.
5. **Skloňovanie podľa vzoru cudzí-** Podľa vzoru cudzí sa skloňujú všetky číslovky, ktoré pred končiacou samohláskou í majú mäkkú spoluhlásku. Takouto číslovkou je radová číslovka tisíci
6. **Skloňovanie podľa vzoru pekný-** Podľa vzoru pekný sa skloňujú všetky číslovky, ktoré v nominatíve singuláru pred končiacou samohláskou ý majú tvrdú spoluhlásku. Patria sem radové číslovky (prvý, druhý, tretí), skupinové číslovky (jednaký, dvojaký, mnohoraký)
7. **Skloňovanie podľa vzoru žena-** Podľa vzoru žena sa skloňujú všetky číslovky zakončené v nominatíve singuláru na a, takými číslovkami sú nula a miliarda
8. **Skloňovanie podľa vzoru dub-** Podľa vzoru dub sa skloňujú všetky číslovky, ktoré sú v nominatíve singuláru zakončené na tvrdú spoluhlásku. Takouto číslovkou je milión, bilión, trilión

Vyskloňovanie vzorov čísloviek

Číslovka jeden

Singulár: N: jeden chlap, jedna žena, jedno mesto, **G:** bez jedného mesta, bez jednej ženy, bez jedného mesta, **D:** dám jednému chlapovi, dám jednej žene, dám jednému mestu, **A:** vidím jedného

chlapa, vidím jednu ženu, vidím jedno mesto, **L:** o jednom chlapovi, o jednej žene, o jednom meste, **I:** s jedným chlapom , s jednou ženou, s jedným mestom

Plurál: N: jedni chlapi, jedny ženy, jedny mestá, **G:** bez jedných (chlapov, žien, miest), **D:** dám jedným (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím jedných chlapov, vidím jedny ženy, vidím jedny mestá, **L:** o jedných (chlapoch, ženách, mestách), **I:** s jednými (chlapmi, ženami, mestami)

Číslovka dva

Singulár

Pozor: Singulár v číslovke dva neexistuje

Plurál: N: dvaja chlapi, dve ženy, dve mestá, **G:** bez dvoch (chlapov, žien, miest), **D:** dám dvom (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím dvoch chlapov, vidím dve ženy, vidím dve mestá, **L:** o dvoch (chlapoch, ženách, mesta), **I:** s dvoma/ s dvomi (chlapmi, ženami, mestami)

Číslovka tri

Singulár: Singulár v číslovke tri neexistuje.

Plurál: N: traja chlapi, tri ženy, tri mestá, **G:** bez troch (chlapov, žien, miest), **D:** dám trom (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím troch chlapov, vidím tri ženy, vidím tri mestá, **L:** o troch (chlapoch, ženách, mestách), **I:** s tromi/troma (chlapmi, ženami, mestami)

Číslovka štyri

Singulár v číslovke štyri neexistuje

Plurál: N: štyria chlapi, štyri ženy, štyri mestá. **G:** bez štyroch (chlapov, žien, miest), **D:** dám štyrom (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím štyroch chlapov, vidím štyri ženy, vidím štyri mestá, **L:** o štyroch (chlapoch, ženách, mestách), **I:** so štyrmi (chlapmi, ženami, mestami)

Vzor päť

Singulár vo vzore päť neexistuje

Plurál: N: päť (chlapov, žien, miest), **G:** bez piatich (chlapov, žien, miest), **D:** dám piatim (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím piatich chlapov, vidím päť žien, vidím päť miest, **L:** o piatich(chlapoch, ženách, mestách), **I:** s piatimi (chlapmi, ženami, mestami)

Vzor mesto: Podľa vzoru mesto sa skloňuje základná číslovka sto

Singulár: N: sto (mesto), **G:** bez sta (mesta), **D:** dám stu (dám mestu), **A:** vidím sto (vidím mesto), **L:** o ste (o meste), **I:** so stom (s mestom)

Genitív: N: stá (mestá), **G:** bez sto, **D:** dám stám (mestám), **A:** vidím stá (vidím mestá), **L:** o stách (o mestách), **I:** so stami (s mestami)

Vzor stroj : Podľa vzoru stroj sa skloňuje základná číslovka tisíc

Singulár: N: tisíc (stroj), **G:** bez tisíce(bez stroja), **D:** dám tisícu (dám stroju), **A:** vidím tisíc (vidím stroj, **L:** o tisíci (o stroji), **I:** s tisícom (so strojom)

Plurál: N: tisíce, **G:** tisíc, **D:** tisíc, **A:** tisíce, **L:** tisíc, **I:** tisíc

Vzor cudzí

Podľa vzoru cudzí sa skloňuje radová číslovka tisíci.

Singulár: N: tisíci chlap, tisíca žena, tisíce mesto, **G:** bez tisíceho chlapa, bez tisícej ženy, bez tisíceho mesta, **D:** dám tisícemu chlapovi, dám tisícej žene, dám tisícemu mestu, **A:** vidím tisíceho chlapa, vidím tisícu ženu, vidím tisíce mesto, **L:** o tisícom chlapovi, o tisícej žene, o tisícom meste, **I:** s tisícom chlapom, s tisícou ženou, s tisícom mestom

Plurál: N: tisíci chlapi, tisíce ženy, tisíce mestá, **G:** bez tisícich (chlapov, žien, miest), **D:** dám tisícim (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím tisícich chlapov, vidím tisíce ženy, vidím tisíce mestá, **L:** o tisícich (chlapov, žien, miest), **I:** s tisícimi (chlapmi, ženami , mestami)

Vzor pekný:

Poznámka: Podľa vzoru pekný sa skloňujú rádové a skupinové číslovky

Singulár: N: prvý chlap, prvá žena, prvé mesto, **G:** bez prvého chlapa, bez prvej ženy, bez prvého mesta, **D:** dám prvému chlapovi, dám prvej žene, dám prvému mestu, **A:** vidím prvého chlapa, vidím prvú ženu, vidím prvé mesto, **L:** o prvom chlapovi, o prvej žene, o prvom meste, **I:** s prvým chlapom, s prvou ženou, s prvým mestom

Plurál: N: prví chlapi, prvé ženy , prvé mestá, **G:** bez prvých (chlapov, žien, miest), **D:** dám prvým (chlapom, ženám, mestám), **A:** vidím prvých chlapov, vidím prvé ženy, vidím prvé mestá, **L:** o prvých (chlapoch, ženách, mestách), **I:** s prvými (chlapmi, ženami, mestami)

Vzor žena:

Poznámka: Podľa vzoru žena sa skloňuje číslovka miliarda

Singulár: N: miliarda (žena), **G:** bez miliardy (bez ženy), **D:** dám miliarde (dám žene), **A:** vidím miliardu (vidím ženu), **L:** o miliarde (o žene), **I:** s miliardou (so ženou)

Plurál: N: dve miliardy (dve ženy), **G:** bez miliárd (bez žien), **D:** dám miliardám (dám ženám), **A:** vidím dve miliardy (vidím dve ženy), **L:** o miliardách (o ženách), **I:** s miliárdami (so ženami)

Vzor dub:

Poznámka: Podľa vzoru dub sa skloňujú číslovky milión, bilión, trilión

Singulár: N: milión (dub), **G:** bez milióna (bez duba), **D:** dám miliónu(dám dubu), **A:** vidím milión (vidím dub), **L:** o milióne(o dube), **I:** s miliónom (s dubom)

Plurál: N: milióny (duby), **G:** bez miliónov (bez dubov), **D:** dám miliónom (dám dubom), **A:** vidím milióny (vidím duby), **L:** o miliónoch (o duboch), **I:** s miliónmi (s dubmi)